

EVDE YAŞAYAN ÖĞRENCİ İLE YURTTA YAŞAYAN ÖĞRENCİNİN YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİNİN YAPISAL EŞİTLİK MODELİ İLE ANALİZİ

Öğr. Gör. Dr. Hamza KANDEMİR

Süleyman Demirel Üniversitesi, Atabey Meslek Yüksekokulu

Bayram DİRİK

Gazi Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksek Okulu

Yüksek Lisans Öğrencisi

Müslime Narin

İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET

Bu çalışmada evde yaşayan öğrenci ile yurtta yaşayan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri son yıllarda sık kullanılmaya başlanan yapısal eşitlik modeli ile analizi yapılmıştır. Analizin yapıldığı dönem 2015 bahar ders dönemidir. Örneklem olarak belirlenen öğrenci sayısı 208'dir, meslek yüksekokulunda aktif olarak öğrenci sayısı 850'ye yakındır. Öğrencilerin ekonomik durum algısı, fiziksel sağlık algısı, ruhsal sağlık algısı, kişiler arası ilişki algısı, yaşam kalitesi algısı ve kalınan yerden memnuniyet algısı iyi, normal ve kötü olarak ölçülmüş ve frekans dağılımları üzerinden değerlendirilmiştir. Değerlendirme neticesinde bu algıların evde yaşayan öğrencilerin "iyi" değerlendirmeleri daha yüksek çıkmıştır. Evde ve yurtta kalan öğrencilerin olumlu duyguları her iki grup için dört ifade ile, olumsuz duygular ise altı ifade ile likert beşli ölçüm modeli ile ölçülmüştür. Bu ifadelere birinci ve ikinci düzey yapısal eşitlik modeli ile doğrulayıcı faktör analizi(DFA) uygulanmış ve özellikle ikinci düzey DFA analizinde olumsuz duyguların yurtta yaşayan öğrencinin, evde yaşayan öğrenciye göre daha yüksek düzeyde yordadığı anlaşılmıştır. Evde yaşayan öğrenci için olumsuz durumların artmış olması onun yaşam doyumunu çok fazla etkilememektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, Yaşam Doyum, Yapısal Eşitlik Modeli

*Hakem denetiminden geçmiştir.

THE ANALYSIS OF LIFE SATISFACTION LEVEL OF THE STUDENTS LIVING AT HOME OR AT DORMITORY WITH THE STRUCTURAL EQUATION MODELING

ABSTRACT

In this study, Life satisfaction level of the students who are staying at home and the ones staying at dormitory has been analyzed with the structural equation modeling which has been used frequently in recent years. The time when the analysis is done is spring term, 2015. The number of students which is defined as sample is 208 and the number of students in vocational school of higher education is about 850. Students' perceptions of the economic conditions, physical health, emotional health, interpersonal relationship, life quality and the satisfaction of the place where they live are measured as "good\ normal\ bad" and evaluated via frequency distributions. The results of the evaluation show that the perceptions of evaluating "good" of students who are staying at home is more than the others. The positive feelings of students staying at home or at dormitory are measured with 4 statements for both groups however the negative feelings of them are measured with 6 statements using the "five point likert scale". Second/ first level structural equation modeling with confirmatory factor analysis (CFA) are applied to these statements and it has been understood in especially second level structural equation analysis that the students who are staying at dormitory feel much more negative feelings than the ones who are staying at home. That the negative conditions are increased does not effect the life satisfaction level of the students who are staying at home too much.

Keywords: Student, Life satisfaction level, Structural equation modeling

GİRİŞ

Birey haline gelmek, kendinin farkına varmak, kendisi ile barışık olma durumunu, kendisi ile barışık olmak ise yaşadığı topluluk ile sağlam bağlar kurmayı ortaya koyar. Bu durumda birey yaşamının farkına vararak bu durumdan tat almaya başlayacaktır. Öyleyse, yaşamdan doyum almak neleri kapsar, neleri içerir? (Kanat ve Dikkaya, 2014:148). Yılmaz ve Aslan'a (2013) göre insanların yaşama olan bakışları, yaşama dair beklentileri ve bu beklentileri hangi düzeyde karşıladığı psikolojik bir özellik olarak yaşam doyum ifade edilmektedir. Bir başka tanım ile insanın ne istediği, sahip olduklarının, olmadıkları ile karşılaştırılmasıyla elde edilen durum algılamasıdır. Yaşam doyumunu insanın yaşama dair beklentilerini ve bu beklentilerin karşılanma düzeyi ile ortaya konulan durumdur. Mutluluk, moral vb. farklı özelliklere ait olma durumunu da ifade etmektedir (Yılmaz ve Aslan, 2013:60-61). Hayatın tümünü kapsayan yaşam doyumunu kişinin nasıl bir ruh sağlığı içinde olduğunu gösteren önemli bir göstergedir. Yaşam doyumunu, bazı engellemelerden, zorlamalardan çatışmalardan ve ani olumsuz değişimlerden etkilenerek algılanan doyum düzeyinin düşmesine sebep olabilir (Duy ve Yılmaz, 2014:33).

Yaşam doyumunun üç boyutlu olduğu ifade edilmektedir. Bunlar; yaşanan hayattan zevk alabilmek, yaşamdan anlam bulma ve bir durum-kişi-yaşantıya bağlanma biçimi olarak ifade edilmektedir. Yaşam doyum anlık değil hayatın bütününe kapsar ve kişinin kendi kıstaslarına uygun şekilde yaşamını olumlu değerlendirmesidir. Bireyin yaşam doyum kıstaslarının ve yaşam algısının karşılaştırılması ve değer biçilmesine imkan vermektedir (Haliloğlu, 2009:33).

Yaşam doyumunu bilişsel kurama göre, bireyin kendi yaşam koşullarının daha önceden belirlediği kıstaslara uygunluğuna ilişkin karşılaştırmalara bağlı olarak oluşan bilişsel yargısı olarak ifade edilmektedir. Duyuşsal kurama göre ise yaşam doyumunu bireyin olumlu duygularının, olumsuz duygularına baskınlığına ilişkin bilinçli deneyimi olarak ifade edilmektedir (Akgündüz, 2013:182).

İnsanların yaşam doyumunu etkileyen önemli unsurlardan biri de amaçlardır. İnsanların amaçlara bağlanması amacını gerçekleştirebileceğine inanması ve kararlı bir şekilde sürdürüyor olması yaşamdan alınan doyumunu arttırmaktadır. Öznel iyi oluşu sağlayan içsel ve dışsal amaçlar bulunmaktadır; yapılan bir çalışmada topluma katkı, kişisel gelişim, kişiler arası ilişki ve fiziksel sağlık gibi amaçlar içsel, ünlü olma, çekici olma ve zengin olma gibi amaçlar ise dışsal amaçlar olarak ifade edilmiştir. Bu çalışmanın önemli değerlendirmesi ise bireyin sahip olduğu her amaç ve diğer psikolojik ihtiyaçların karşılanması aynı düzeyde katkı sağlama-maktadır (İlhan ve Özbay, 2010:110). Zengin olma psikolojik doyumuna

ulaşmanın verdiği haz ile topluma katkı sağlamanın verdiği haz düzeyleri birbirinden farklı olabilmektedir.

Bireyin yaşam doyumunu etkileyen birçok belirleyiciler içinde yaş, stres düzeyi, fiziksel sağlık durumu, yaşam şekli ve kişilik özellikleri vb. birçok değişken vardır. Bunların yanında sosyal etkileşim, cinsel faaliyet, başarı, fiziksel faaliyet, doğa ile meşguliyet, okuma, müzik dinleme, beslenme ve içecek tüketimi gibi etkenlerin olumlu olarak etkisinin olduğu ifade edilmektedir (Güler ve Emeç, 2013:132,). Yaşam doyumunu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda cinsiyet, ırk ve gelir durumunun yaşam doyumunu sınırlı etkilerken, buna karşılık psikolojik etkenlerin, kişisel eğilimlerin, yakın ilişkilerin ve içinde yaşanılan kültürün bireyin yaşam doyumunu açıklamada daha büyük paya sahip olduğu ileri sürülmektedir (Ergin vd.,2011:145). Her bir etkenin bireylerin yaşam doyumunu üzerinde farklı etkileri olabildiği gibi aynı etkenlerin farklı kişilerdeki etkisi de farklı olabilmektedir (Yarkin, 2014:38). Bireylerin bu ihtiyaçları karşılayabilme becerisi ve bu olanakların ona sunulup sunulmadığı durumu yaşam doyumunu düzeyini belirlemektedir.

Gündüz vd. (2012)'nin yaptıkları bir çalışmanın sonuç kısmında değinilen öğrenci tükenmişliği psikolojik olarak; başa çıkma, yaşam doyumunu, bağlanma stilleri, girişkenlik gibi sıralanmış. Kişisel-demografik etkenler ise; bölüm, başarı düzeyi, barınma, gelir vb.'dir. Öğrencinin tükenmişliği bu değişkenler ile birlikte araştırılmalıdır (Gündüz vd.,2012:51). **Üniversite öğrencilerinin tükenmişlikleri bir başka deyişle yaşam doyumlarının düşük olması üniversite öğrencilerini olumsuz şekilde etkilemesi beklenmektedir.**

Beklenen bu durum için literatürde beklentiyi destekleyici birçok çalışma bulunmaktadır. Benzer çalışmalar konu olarak var olsa da örneklem değişikçe farklılıklar gösterebilmektedir. Çalışmanın yapıldığı bölgenin dört bin nüfusun altında bir yer olması, bireyin temel ihtiyaçlarına karşılık vermede yetersiz olması araştırılan örneklem grubunun ön lisans öğrencileri olması gibi özellikler yaşam doyum düzeylerinin farklı düzeylerde çıkmasına etki edeceği düşünülmektedir.

1. ARAŞTIRMA

1.1. Araştırmanın Amacı ve Örnekleme

Araştırmanın amacı, evde kalan öğrenci ile yurttan kalan öğrencilerin kaldıkları yere ilişkin olumlu ve olumsuz duygularına ilişkin değerlendirmelerin yapısal eşitlik modeli ile karşılaştırmasını yapmak ve öğrencilerin yaşam do-

yumlarını arttırmaya yönelik karar vermede nasıl bir yol izlenmesi gerektiği sorusuna cevap aramaktır. Bu amaçla 2015 yılı bahar ders döneminde kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılan 208 meslek yüksekokulu öğrencilerine anket uygulanmıştır. Anketin uygulandığı meslek yüksekokulunda yaklaşık 1.200 kayıtlı öğrenci, 850'ye yakın aktif olarak eğitim gören öğrenci vardır. Anketin uygulandığı yer 4.200 nüfuslu, il merkezine 22 km uzaklıkta bir ilçedir.

1.2. Veri Toplama Araçları ve Analiz Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket formunda evde kalan öğrenci ve yurtta kalan öğrencinin yaşam doyum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, Özgür vd. (2010) yapmış oldukları bir çalışmadan uyarlanmıştır.

Evde ve yurtta kalan öğrencilere ilişkin ölçekte bazı algı durumlarını (ekonomik durum algısı, fiziki sağlık algısı, ruhsal sağlık algısı, kişiler arası ilişki algısı, yaşam kalitesi algısı, kalınan yerden memnuniyet düzeyi)“iyi”, “normal” ve “kötü” olarak puanlandırılmaktadır. Ölçekte yer alan diğer bölümde ise evde kalan öğrencilerin dört olumlu duygusu ve altı olumsuz duygusu ile yurtta kalan öğrencinin dört olumlu, dört olumsuz duygusu için beş aralıklı Likert tipi metrik ifadeler kullanılmıştır. Bu ifadeler, (1) kesinlikle katılıyorum, (2) katılıyorum, (3) ne katılıyorum, ne katılmıyorum, (4) katılmıyorum ve (5) kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.

Anket verilerinin değerlendirilmesinde demografik değişkenler SPSS 16.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma modelinde yer alan değişkenler ise AMOS 16 programı ile analiz edilmiştir.

Tablo 1. Evde Kalan Öğrenciye Ait Demografik Özellikler

Cinsiyet	<i>Bayan n-%</i>	<i>Erkek n-%</i>			
	38-%35	72-%65			
Yaş	20 yaş altı n-%	20 yaş üstü n-%			
	54-%49	56-%52			
Bölüm	<i>Ormancılık n-%</i>	<i>Fidan Yet n-%.</i>	<i>Büro Yön. n-%</i>	<i>Muhasebe n-%</i>	<i>Bilgisayar n-%</i>
	47-%43	9-%8	16-%15	16-%15	22-%19
Kalınan Yer	<i>Ev-n</i>	<i>Yurt-n</i>			
	110	98			
Uzun Süre Yaşanılan Yer	<i>Köy n-%</i>	<i>İlçe n-%</i>	<i>İl n-%</i>	<i>Büyük Şehir n-%</i>	
	22-%21	34-%31	27-%25	25-%23	

Ankete katılan evde yaşayan öğrencilerin yaklaşık %35'i bayan, %65'i erkektir. Öğrencilerin bölüm dağılımı ise Ormancılık bölümü öğrencileri yaklaşık %43, Fidan Yetiştiriciliği %8, Büro Yöneticiliği %15, Muhasebe %15, Bilgisayar Bölümü %19'dur. Anket yapılan 208 öğrencinin 110'u evde yaşamaktadır, yüzdesi ise %53'tür.

Tablo 2. Evde Kalan Öğrenciye Ait Bazı Algı Düzeyleri

	İyi	Normal	Kötü
Ekonomik Durum Algısı	40-%36,4	57-%51,8	12-%12
Fiziki Sağlık Algısı	80-%72,7	26-%23,6	4-%3,6
Ruhsal Sağlık Algısı	78-%70,9	23-%20,9	9-%8,2
Kişiler Arası İlişki Algısı	74-%67,3	29-%26,4	7-%6,4
Yaşam Kalitesi Algısı	61-%55,5	38-%34,5	11-%10
Kalınan Yerden Memnuniyet Düzeyi	53-%48,2	46-%41,8	11-%10

Ankete katılan evde yaşayan öğrencilerin bazı algılarına yönelik yüzdeleri ise şöyledir; Ekonomik durum algısı iyi olarak görenlerin yüzdesi % 36, normal olarak algılayanların yüzdesi %52, kötü olarak algılayanların ise %12'dir. Fiziki sağlık algısına ilişkin değerler ise; iyi olarak algılayanların yüzdesi %72, normal olarak algılayanların yüzdesi %24, kötü olarak algılayanların yüzdesi %4'tür. Ruhsal sağlık algısına ilişkin değerler ise; iyi olarak algılayanların %71, normal olarak algılayanların yüzdesi %21, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %8'dir. Kişiler arası ilişki algısına ilişkin değerler ise,

iyi olarak algılayanların yüzdesi %67, normal olarak algılayanların yüzdesi %27, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %6'dır. Yaşam kalitesi algısını iyi olarak algılayanlar %55, normal olarak algılayanların yüzdesi %35, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %10'dur. Kalınan yerden memnuniyet düzeyine bakıldığında ki evde kalan öğrenciye ilişkin değer olarak bakıldığında iyi olarak algılanan durum %48, normal olarak algılayanlar ise %42, kötü olarak algılayanlar ise %10'dur.

Tablo 3. Yurtta Kalan Öğrenciye Ait Demografik Özellikler

Cinsiyet	<i>Erkek n-%</i>	<i>Bayan n-%</i>			
	26-%27	72-%73			
Yaş	20 yaş altı <i>n-%</i>	20 yaş üstü <i>n-%</i>			
	51-%52	47-%48			
Bölüm	<i>Ormancılık n-%</i>	<i>Fidan Yet. n-%</i>	<i>Büro Yön. n-%</i>	<i>Muhasebe n-%</i>	<i>Bilgisayar n-%</i>
	37-%38	10-%10	13-%14	10-%10	26-%28
Kalınan Yer	<i>Ev</i>	<i>Yurt</i>			
	110	98			
Uzun Süre Yaşanılan Yer	<i>Köy n-%</i>	<i>İlçe n-%</i>	<i>İl n-%</i>	<i>Büyük Şehir n-%</i>	
	31-%32	57-%58	15-%15	15-%15	

Ankete katılan yurttta yaşayan öğrencilerin yaklaşık %73'ü bayan, %27'si erkektir. Öğrencilerin bölüm dağılımı ise Ormancılık bölümü öğrencileri yaklaşık %38, Fidan Yetiştiriciliği %10, Büro Yöneticiliği %14, Muhasebe %10, Bilgisayar Bölümü %28'dir. Anket yapılan 208 öğrencinin 98'i yurttta yaşamaktadır, yüzdesi ise %47'dir.

Tablo 4. Yurtta Kalan Öğrenciye Ait Bazı Algı Düzeyleri

	İyi (n-%)	Normal (n-%)	Kötü (n-%)
Ekonomik Durum Algısı	26-%26	57-%58	15-%16
Fiziki Sağlık Algısı	61-%62	33-%34	4-%4
Ruhsal Sağlık Algısı	56-%57	34-%38	8-%8
Kişiler Arası İlişki Algısı	51-%52	42-%43	5-%7
Yaşam Kalitesi Algısı	43-%44	45-%46	10-%10
Kalınan Yerden Memnuniyet Düzeyi	34-%35	43-%44	21-%23

Ankete katılan yurtda yaşayan öğrencilerin bazı algılarına yönelik yüzdeleri ise şöyledir; Ekonomik durum algısı iyi olarak görenlerin yüzdesi % 26, normal olarak algılayanların yüzdesi %58, kötü olarak algılayanların ise %16'dır. Fiziki sağlık algısına ilişkin değerler ise; iyi olarak algılayanların yüzdesi %62, normal olarak algılayanların yüzdesi 34, kötü olarak algılayanların yüzdesi %4'tür. Ruhsal sağlık algısına ilişkin değerler ise; iyi olarak algılayanların %57, normal olarak algılayanların yüzdesi %38, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %8'dir. Kişiler arası ilişki algısına ilişkin değerler ise, iyi olarak algılayanların yüzdesi %52, normal olarak algılayanların yüzdesi %43, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %7'dir. Yaşam kalitesi algısını iyi olarak algılayanlar %44, normal olarak algılayanların yüzdesi %46, kötü olarak algılayanların yüzdesi ise %10'dur. Kalınan yerden memnuniyet düzeyine bakıldığında ki evde kalan öğrenciye ilişkin değer olarak bakıldığında iyi olarak algılanan durum %35, normal olarak algılayanlar ise %44, kötü olarak algılayanlar ise %23'dür.

1.3. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Araştırmanın modeli, tanımlayıcı ya da durum belirleyici olarak adlandırılan modele uymaktadır. Bu tip modellerde, değişkenler ve değişkenler arası ilişkiler tanımlanmakta ve bu tanımlara dayanarak bazı tahminler yapılabilmektedir (Kurtuluş, 1996: 310). Bu görüşten yola çıkarak aşağıdaki hipotezler üretilmiştir

Araştırmanın Hipotezleri

H1: *Ekonomik Durum Algısı evde yaşayan öğrencilerin daha yüksektir*

H2: *Fiziki Sağlık Algısı evde ve yurtda yaşayan öğrenci arasında fark pek fazla yoktur*

H3: *Ruhsal Sağlık Algısı evde yaşayan öğrencinin algı düzeyi yurtda kalan öğrenciye göre daha iyidir*

H4: *Kişiler Arası İlişki Algısı evde yaşayan öğrencinin algısı daha iyidir*

H5: *Yaşam Kalitesi Algısı evde yaşayan öğrencide daha yüksektir.*

H6: *Kalınan Yerden Memnuniyet Düzeyi evde kalan öğrencinin daha yüksektir.*

H7: *Evde kalan öğrencinin 1. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurtda kalan öğrenciye göre daha düşüktür.*

H8: *Evde kalan öğrencinin 2. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurtda kalan öğrenciye göre daha düşüktür.*

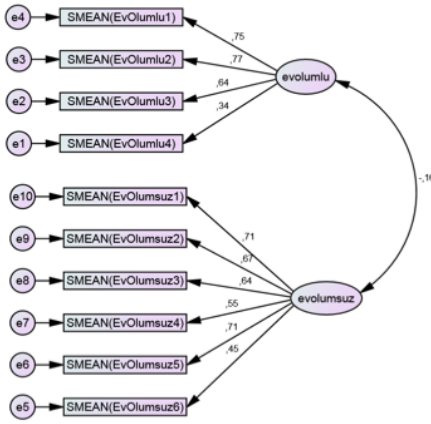
1.4. Doğrulayıcı faktör analizi değerlendirme ölçütleri

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) (Confirmatory Factor Analysis: CFA), ölçme modellerinin geliştirilmesinde genellikle kullanılan ve önemli kolaylıklar sağlama bir analiz tekniğidir. Bu yöntem, önceden oluşturulan bir model aracılığıyla gözlenen değişkenlerden yola çıkarak *gizil değişken* (faktör) oluşturmaya yönelik bir işlemdir. Genellikle ölçek geliştirme ve geçerlilik analizlerinde kullanılmakta veya önceden belirlenmiş bir yapının doğrulanmasını amaçlamaktadır (Aytaç ve Öngen, 2012:16). Araştırma modelinin bir bütün olarak değerlendirilebilmesi için uyum iyiliği değerleri (Goodness of Fit Statistics) dikkate alınmaktadır. Uyum iyiliği istatistikleri, modelin kabul edilip edilemeyeceğine ilişkin bir takım sınır değerler kullanılarak yorumlanabilir. En sık kullanılan uyum iyiliği değerlerinden biri χ^2 (Ki-kare) değeridir. Bu değer AMOS'taki karşılığı ise CMIN/df değeridir. YEM çalışmalarında CMIN/df (serbestlik derecesi) değerinin ikiden büyük olması modelin iyi bir model olduğunu, beş veya beşin altında bir değer olması ise modelin kabul edilebilir bir uyum iyiliğine sahip olduğunu gösterir (Jöreskog ve Sörbom, 1993: 122-126, Özdaşlı ve Yücel, 2010:80). Bunun yanı sıra sıklıkla kullanılan bu uyum değerleri GFI (Goodness of fit index) değeri, CFI (Comperative fit index, Karşılaştırmalı uyum indexi) değeri, TLI (RFI) (Tucher-Lewis index, Göreceli uyum indexi) değeri, NFI (Normed fit index, Normlaştırılmış uyum indexi) değeridir. Bu uyum iyiliği indexleri sıfır ile bir arasında değer alır ve bire yakın olması uyumun çok iyi olduğunu göstergesidir. Wang (2002) uygunluk kriteri optimal değerlerine bakıldığında GFI, CFI, RFI, NFI, NNFI => 0.90 olması, AGFI => 0.80 olması uyumun çok iyi olduğunu göstergesi ve χ^2/df (Ki-Kare/serbestlik derecesi)'nin ikiden küçük olması mükemmel uyumu beş kadar olması ise de kabul edilebilir uyumun göstergesidir (Jöreskog ve Sörbom, 1993). RMSEA, Ortalama hata karekök yaklaşımı (Root –Mean-Square Error Approximation). RMSEA 0.05'e eşit veya küçük değerlerde ise oldukça iyi bir uyumu göstermektedir. 0.08-0.10 arasındaki değerler ise kabul edilebilir bir uyumu gösterirken, 0.10'dan büyük değer kötü uyumu ifade etmektedir (Yılmaz, 2004:81).

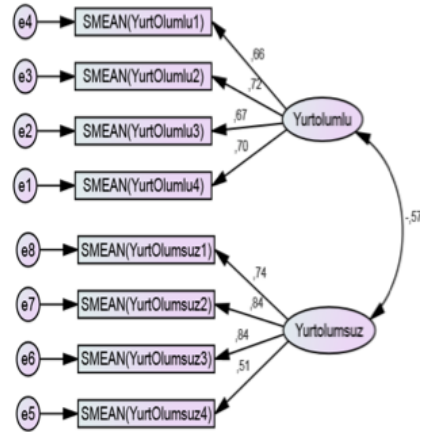
Bu istatistiki bilgiler kapsamında aşağıda modellerin tümü değerlendirildiğinde uyum indeksi (CMIN/df, RMSEA, GFI, RMR, NFI, IFI, CFI, RFI) değerlerinin kabul edilebilir düzeylerde olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 5).

Tablo 5. Doğrulayıcı Faktör Analizleri ve Yol Analizi Sonucunda Ölçeklerin Uyum İyiliği Değerleri

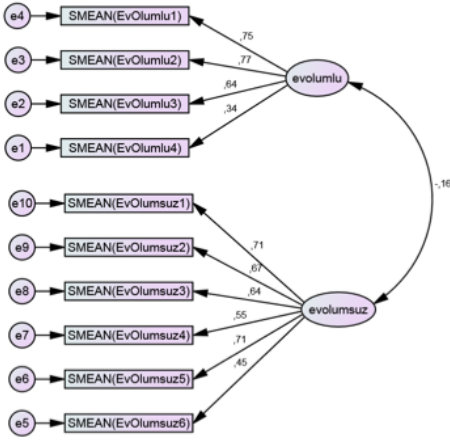
CMIN/df	RMSEA	GFI	NFI	IFI	CFI			
<5.00	<.10	<1.00	<1.00	<1.00	<1.00			
Evde yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (I. Düzey DFA)	1,343	,056	921	,847		,956	,954	
Evde yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (II. Düzey DFA)	1,343	,056	921	,847		,956	,954	
Yurtta yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (I. Düzey DFA)	1,933	,068	,917	,881		,939	,937	
Yurtta yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (II. Düzey DFA)	1,347	,060	,940	,922		,979	,978	

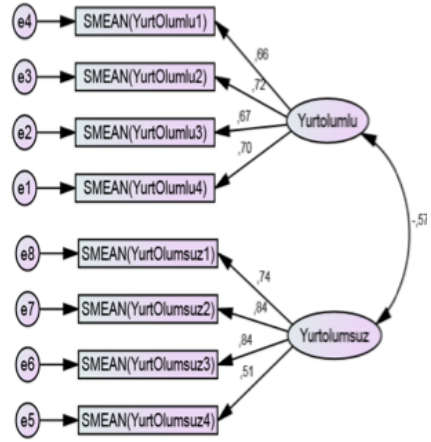
Şekil 1. Evde kalan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (I. Düzey DFA)

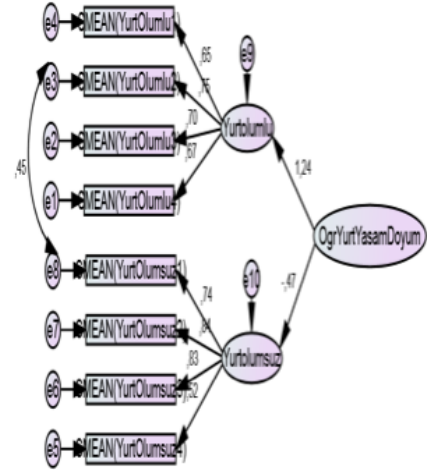
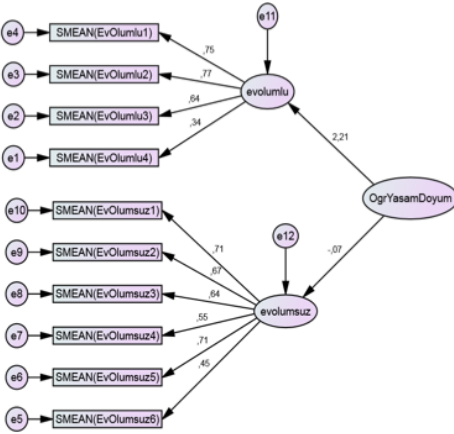
Şekil 2. Yurtta kalan öğrenci olumlu/olumsuz duygu (I. Düzey DFA)

Şekil 3. Evde kalan ögr. olumlu/olumsuzduygu (II. Düzey DFA)

Şekil 4. Yurtta kalan ögr. olumlu/olumsuz duygu (II. Düzey DFA)

2. BULGULAR

Evde yaşayan öğrencilerin verdikleri cevaplara dayanarak oluşturulan olumlu ve olumsuz görüşlere ilişkin I. Düzey DFA yapılmış ve aşağıdaki tabloda yer alan regresyon katsayılarına ulaşılmıştır. Tablo 6'da yer alan değerler standardize edilmiş yol katsayılarıdır. Yaşam doyumunu ölçen iki alt boyutu yordayan ifadelerin değerlendirilmesi tahmin değerlerine göre yapılacaktır.

Tablo 6. Evde yaşayan öğrenci I. Düzey DFAregresyon katsayıları

Standardize edilmiş Regresyon Ağırlıkları			Tahmin
Ev Olumlu 4 (Evde Sorumlulukların Daha Az Olması)	<---	Ev Olumlu	,342
Ev Olumlu 3 (Evde Fiziksel Gereksinimlerin Karşılanmasının Kolay Olması)	<---	Ev Olumlu	,638
Ev Olumlu 2 (Evde Daha Özgür Davranabilme)	<---	Ev Olumlu	,768
Ev Olumlu 1 (Evin Fiziki Ortamının Daha Uygun Olması)	<---	Ev Olumlu	,750
Ev Olumsuz 6 (Ev Sahibinin İlgili Ve Duyarlı Davranış Sergilememesi)	<---	Ev Olumsuz	,446
Ev Olumsuz 5 Evin Giderlerinin Ekonomik Açısından Yüksek Olması)	<---	Ev Olumsuz	,707
EvOlumsuz4 (Evin Konumunun Uygun Olması)	<---	Ev Olumsuz	,551
Ev Olumsuz 3 (Evde Sorumlulukların Daha Fazla Olması)	<---	Ev Olumsuz	,644
EvOlumsuz2 (Evde Ortamın Kişiler Arası İlişkiler Açısından Sorun Oluşturması)	<---	Ev Olumsuz	,670
EvOlumsuz1 (Evin Fiziki Ortamının Yetersiz Olması)	<---	Ev Olumsuz	,710

Evde kalanların olumlu olarak değerlendirdiği ifadeler içinde 4. Soru olan “*Evde Sorumlulukların Daha Az Olması*” ifadesinin ev ile ilgili olumlu görüşü açıklamakta en düşük regresyon katsayısına (**RKS**),342) sahip olduğu anlaşılmaktadır. 3. Soru ise “*Evde Fiziksel Gereksinimlerin Karşılanmasının Kolay olması*” ev ile ilgili olumlu durumu açıklamakta yüksek bir RKS’na (,638) sahiptir. Bu değeri fiziksel gereksinim karşılanması puanında 1 birimlik olumlu bir değişimin olması, evde yaşamaya ilişkin olumlu görüşte %64’lük bir artışı ortaya koyacaktır. Diğer değerleri de bu şekilde yorumladığımızda ifadelerin yapıyı açıklamakta güçlü bir etkiye, yordama gücüne sahip olduğunu görebiliriz. Evde yaşamın olumlu duygu boyutu ile olumsuz duygu boyutu arasında -,43 düzeyinde karşılıklı negatif bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum da teorik olarak düşünülen karşılıklı ilişkiyi doğrulamaktadır. Bu boyutların hangisinde 1 birimlik artış olursa diğer boyutta %43 oranında azalma meydana gelecektir.

Tablo 7. Evde yaşayan öğrenci I. Düzey DFA regresyon katsayıları

Standardize edilmiş Regresyon Ağırlıkları		Tahmin
Ev Olumlu	<--- Yaşam Doyum	2,214
Ev Olumsuz	<--- Yaşam Doyum	-,073

II. düzey DFA analizi sonucunda ilk analizde ulaşılan gizil değişkenlerin örtük değişkeni yordadığı RKS'ları bu analizde de aynı çıktığından tabloda sadece II. Düzeyde hesaplanan RKS'ları yer almıştır. Evde kalanların yaşam doyumunu olumlu durumların 2,214 düzeyinde pozitif olarak yordadığı (açıklama gücü), bir başka deyişle olumlu ifadelerin puanında oluşacak 1 birimlik artış evde kalan öğrencinin yaşam doyumunda 2,2 puanlık artış sağlayacaktır. Evde olumsuz durumların artışı yaşam doyum düzeyinin negatif bir etkiye sahip olsa da yaratacağı düşüş düzeyi çok yüksek düzeyde veya etkili bir noktada değildir.

Tablo 8. Yurtta yaşayan öğrenci I. Düzey DFA regresyon katsayıları

Standardize edilmiş Regresyon Ağırlıkları		Tahmin
Yurt Olumlu 4 (yurtta kalmanın ekonomik açıdan kolay olması)	<--- Yurt Olumlu	,696
YurtOlumlu3 (yurtta kalmanın eğitim açısından yaşamı kolaylaştırması)	<--- Yurt Olumlu	,672
YurtOlumlu2 (yurt ortamının sosyalleşmeyi kolaylaştırması)	<--- Yurt Olumlu	,717
YurtOlumlu1 (yurtta fiziksel gereksinimlerin karşılanmasının kolay olması)	<--- Yurt Olumlu	,657
Yurt Olumsuz 4 (yurt personelinin duyarlı ve ilgili davranışlar sergilememesi)	<--- Yurt Olumsuz	,513
YurtOlumsuz3 (yurt ortamının kişiler arası ilişki açısından sorunlara yol açması)	<--- Yurt Olumsuz	,838
YurtOlumsuz2 (yurt işleyişinden kaynaklanan sorunlar yaşanması)	<--- Yurt Olumsuz	,838
YurtOlumsuz1 (yurtta fiziki ortamın yetersiz olması)	<--- Yurt Olumsuz	,740

Yurtta kalan öğrencilerin olumlu durumu ifadeleri %65-%72 puanları arasında yer almaktadır. Bu olumlu durumların her birinde yaşanacak 1 birimlik bir artış %65-%72 düzeyinde öğrencinin olumlu bakışında artış sağlayacaktır. Olumsuz ifadelere baktığımızda ise ankette yer alan 4. Soru “*Yurt Personelinin Duyarlı Ve İlgili Davranışlar Sergilememesi*” ifadesi yurtta kalan öğrencinin olumsuz durumu temsil eden “Yurt Olumsuz” boyutunu en düşük açıklama se-

viyesine sahiptir. Diğer ifadelerin RKS'na (faktör yüklerine) bakıldığında 2. ve 3. İfadelerin %84 yordama gücüne sahip olduğunu görmekteyiz. 1. İfadenin yordama gücünün ise %74 seviyesinde olduğunu analiz sonucunda ulaşılmıştır.

Tablo 9. Evde yaşayan öğrenci I. Düzey DFA regresyon katsayıları

Standardize edilmiş Regresyon Ağırlıkları		Tahmin
Yurt Olumlu	<--- Yaşam Doyum	1,237
Yurt Olumsuz	<--- Yaşam Doyum	-,473

II. düzey DFA analizi sonucunda ilk analizde ulaşılan gizil değişkenlerin örtük değişkeni yordadığı RKS'ları, bu analizde birbirine çok yakın çıktığından tabloda sadece II. Düzeyde hesaplanan RKS'ları yer almıştır. Yurtta kalanların yaşam doyumunu, olumlu durumların 1,237 düzeyinde pozitif olarak yordadığı (açıklama gücü), bir başka deyişle olumlu ifadelerin puanında oluşacak 1 birimlik artış evde kalan öğrencinin yaşam doyumunda 1,2 puanlık artış sağlayacaktır. Yurtta olumsuz durumların artışı yaşam doyum düzeyinin negatif bir etkiye sahiptir ve yapacağı etki -,473 düzeyinde olacaktır. Bu demektir ki yurtta olumsuz durumların 1 birim artması yurtta kalan öğrencide %47 düzeyinde yaşam doyumlarının azalacağı durumu ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Evde yaşayan öğrencilerin ekonomik durum algısı yurtta yaşayan öğrenciye göre %10 daha yüksek oranda “iyi” çıkmıştır. Bu durum evde yaşayan öğrencinin yurtta yaşayan öğrenciye göre daha yüksek bir ekonomik gelire sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Fiziksel sağlık algısının evde yaşayan öğrencinin yurtta kalan öğrenciye göre %10 düzeyde daha “iyi” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ruhsal sağlık algısı evde yaşayan öğrencinin yurtta kalan öğrenciye göre %14 düzeyinde daha “iyi” çıkmaktadır. Evde kalan öğrencinin kişiler arası ilişki düzeyi yurtta kalan öğrenciye göre %15 düzeyinde daha “iyi” çıkmaktadır. Evde yaşayan öğrencilerin yaşam kalitesi algısı yurtta yaşayan öğrencilere göre %11,5 oranında daha “iyi” çıkmaktadır. Kalınan yerden memnuniyet düzeyi evde yaşayan öğrencide %13,2 daha yüksek çıkmaktadır. Bazı algı durumlarını ölçtüğümüz ifadelerde evde kalan öğrencinin “iyi”, “normal” ve “kötü” seçeneklerinde iyi ifadesinde yurtta kalan öğrenciden hep daha yüksek oranları yakalamıştır. Bu değerlerden yola çıkarak evde yaşayan öğrencinin yaşam doyumunun yurtta kalan öğrenciye göre daha yüksek olduğu kanısına rahatlıkla varılabilir.

Ulaşılan bu sonuç son yıllarda daha sık kullanılan bir istatistik yaklaşımı olan yapısal eşitlik modeli ile doğrulanma çalışması yapılarak, teorik değer-

lendirmenin istatistiki olarak ispatı sağlanmıştır. Şekil 1(evde kalan öğrenci 1. DFA) ve Şekil 2 (yurtta kalan öğrenci 1. DFA) karşılaştırıldığında, evde yaşayan olumsuz/olumlu kovaryansı ile yaşayan olumsuz/olumlu kovaryansı birbirinden farklı çıkmaktadır. Bu demektir ki evde yaşanan olumsuzluklar bireyin olumlu bakış açısını yurtta yaşayan bireye göre daha az etkilediği, belki de bu yüzden evde kalmayı tercih ettiğini ifade edebiliriz.

Şekil 3. (Evde yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu-II. Düzey DFA) ve Şekil 4. (Yurtta yaşayan öğrenci olumlu/olumsuz duygu-II. Düzey DFA) karşılaştırıldığında ise evde yaşayan öğrencinin olumlu durumları 1 birim arttığında yaşam doyumu düzeyi 2,2 birimlik artış ortaya koymaktadır. Aynı durum yurtta kalan öğrenci için değerlendirildiğinde yurtta kalan öğrencinin olumlu durumlarında 1 birimlik artış sonucunda yaşam doyumu 1,2 birimlik artış sağlanmaktadır. Evde yaşayan öğrencinin olumlu ifadelerinde olumlu artışların olması yurtta yaşanan olumlu ifadelerdeki olumlu gelişmelerden iki kat yaşam doyumu artışı sağlamaktadır.

Yapılan analizde dikkat çeken unsur evde yaşayan öğrencinin olumsuz durumunu etkileyen ifadelerin yaşam doyumunu %0,7 düzeyinde yordarken, yurtta kalan öğrencinin olumsuz durumunu etkileyen ifadelerin yaşam doyumu %0,47 düzeyinde yordamaktadır. Denilebilir ki evde kalan öğrencinin olumsuzluk ifadelerindeki artış meydana gelse de yaşam doyumu düşük bir etkiye sahipken, yurtta yaşayan öğrencinin olumsuzluk ifadesindeki artış yüksek düzeyde yaşam doyumunu etkilemektedir.

Tablo 10. Araştırmanın hipotezlerinin kabul/red durumu

H1	<i>Ekonomik Durum Algısı evde yaşayan öğrencilerin daha yüksektir</i>	Kabul
H2	<i>Fiziki Sağlık Algısı evde ve yurtta yaşayan öğrenci arasında fark pek fazla yoktur</i>	Kabul
H3	<i>Ruhsal Sağlık Algısı evde yaşayan öğrencinin algı düzeyi yurtta kalan öğrenciye göre daha iyidir</i>	Kabul
H4	<i>Kişiler Arası İlişki Algısı evde yaşayan öğrencinin algısı daha iyidir</i>	Kabul
H5	<i>Yaşam Kalitesi Algısı evde yaşayan öğrencide daha yüksektir.</i>	Kabul
H6	Kalınan Yerden Memnuniyet Düzeyi evde kalan öğrencinin daha yüksektir.	Kabul
H7	<i>Evde kalan öğrencinin 1. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurtta kalan öğrenciye göre daha düşüktür.</i>	Red
H8	<i>Evde kalan öğrencinin 2. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurtta kalan öğrenciye göre daha düşüktür.</i>	Red

H1: Ekonomik Durum Algısı evde yaşayan öğrencilerin daha yüksektir

H2: Fiziki Sağlık Algısı evde ve yurttta yaşayan öğrenci arasında fark pek fazla yoktur

H3: Ruhsal Sağlık Algısı evde yaşayan öğrencinin algı düzeyi yurttta kalan öğrenciye göre daha iyidir

H4: Kişiler Arası İlişki Algısı evde yaşayan öğrencinin algısı daha iyidir

H5: Yaşam Kalitesi Algısı evde yaşayan öğrencide daha yüksektir.

H6: Kalınan Yerden Memnuniyet Düzeyi evde kalan öğrencinin daha yüksektir.

H7: Evde kalan öğrencinin 1. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurttta kalan öğrenciye göre daha düşüktür.

H8: Evde kalan öğrencinin 2. Düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre yol katsayıları yurttta kalan öğrenciye göre daha düşüktür.

Bireyin yaşam doyum düzeyi bireyin başarısında, hayattan aldığı haz duygusuna vb. diğer etkilere önemli derecede etki ediyor olması üniversite öğrencilerinin başarıyı yakalamak adına üzerinde durulması gereken önemli bir durumdur. Üniversite öğrencisinin başarılı olması için onun yaşam doyum düzeyini arttırmak gereklidir. Bu çalışma da yaşam doyum düzeyini etkilen unsurların birlikte değerlendirilmesi ile hangi faktörlere ağırlık verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

AKGÜNDÜZ, Y. (2013). Konaklama İşletmelerinde İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve Öz Yeterlilik Arasındaki İlişkinin Analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).

AYTAÇ, M. ve ÖNGEN, B. (2012). Doğrulayıcı faktör analizi ile yeni çevresel paradigma ölçeğinin yapı geçerliliğinin incelenmesi. *İstatistikçiler Dergisi*, 5(1), 14-22.

BAKİ, D.U.Y. ve YILDIZ, M.A. (2014). Farklı Zorbalık Konumunda Olmak Empatik Eğilim ve Yaşam Doyumu Bağlamında Bir Fark Yaratır mı?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3).

ERGİN, A., HATİPOĞLU, C., BOZKURT, A.İ., BOSTANCI, M., ATAK, B.M., KISAOĞLU, S. ve KARASU, E. (2011). Tıp fakültesi öğrencilerinin

yaşam doyumunu ve öz-bakım gücü düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Pam k kale Tıp ergisi*, 4, 144-151.

GÜLER, B.K. ve EMEÇ, H. (2013). Yaşam Memnuniyeti Ve Akademik Başarıda İyimserlik Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2).

GÜNDÜZ, B., ÇAPRI, B. ve GÖKÇAKAN, Z. (2012). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 38-55.

HİLOOĞLU, S. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbaca davranışlarını yordamada sosyal beceri ve yaşam doyumunun rolü. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.*

İLHAN, T. ve ÖZBAY, Y. (2010). Yaşam amaçlarının ve psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 109-116.

KANAT, S. ve DİKKAYA, A. (2014). Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29).

KARL, G. J ve DAG, S., (1993). Lisrel 8: Structural Equation Modeling With The Simples, Scientific Software International, USA.

ÖZDAŞLI, .K. ve YÜCEL, S. (2010). Yöneticiye Bağlılıkta Yöneticiye Güvenin Etkisi: Yapısal Eşitlik Modeli İle Bir Analiz. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 1(11).

ÖZGÜR, G., GÜMÜŞ, A. B. ve DURDU, B. (2010). Evde ve yurttaki kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 25-32.

YARKIN, E. (2014). Temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma düzeyinin ilişki doyum ve yaşam doyum düzeyine katkısının incelenmesi (Doctoral dissertation, İstanbul Arel Üniversitesi).

YILMAZ, E. ve ASLAN, H. (2013). Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlıkları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 59-69.

YILMAZ, V. (2004). Lisrel ile yapısal eşitlik modelleri: Tüketici şikâyetlerine uygulanması.